

A TANTÁRGY ADATLAPJA

Vidék szocio-antropológia

Egyetemi tanév: 2025-2026

1. A képzési program adatai

1.1. Felsőoktatási intézmény	Babes-Bolyai Tudományegyetem
1.2. Kar	Szociológia és Szociális Munka Kar
1.3. Intézet	Magyar Szociológia és Szociális Munka Intézet
1.4. Szakterület	Szociológia
1.5. Képzési szint	Alapképzés
1.6. Tanulmányi program / Képesítés	Antropológia
1.7. Képzési forma	Nappali

2. A tantárgy adatai

2.1. A tantárgy neve		Vidék szocio-antropológia				A tantárgy kódja	ALM1401
2.2. Az előadásért felelős tanár neve			Dr. KISS Dénes István egyetemi docens				
2.3. A szemináriumért felelős tanár neve			Dr. KISS Dénes István egyetemi docens				
2.4. Tanulmányi év	II	2.5. Félév	4	2.6. Értékelés módja	V	2.7. Tantárgy típusa	Kötelező

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszám)

3.1. Heti óraszám	3	melyből: 3.2 előadás	2	3.3 szeminárium/labor/projekt	1
3.4. Tantervben szereplő összóraszám	42	melyből: 3.5 előadás	28	3.6 szeminárium/labor	14
Az egyéni tanulmányi idő (ET) és az önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					16
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					15
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portfóliók, referátumok, esszék kidolgozása					15
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					4
Vizsgák					4
Más tevékenységek					4
3.7. Egyéni tanulmányi idő (ET) és önképzési tevékenységekre (ÖT) szánt idő összóraszám					58
3.8. A félév összóraszám					100
3.9. Kreditszám					4

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1. Tantervi	Az „Általános szociológia” és „Társadalmi problémák” kurzusok keretében elsajátított ismeretek
4.2. Kompetenciabeli	-

5. Feltételek (ha vannak)

5.1. Az előadás lebonyolításának feltételei	Videoprojektorral felszerelt előadóterem
5.2. A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	Videoprojektorral felszerelt szemináriumi terem

6.1. Elsajátítandó jellemző kompetenciák¹

Szakmai/kulcs-kompetenciák	- Szociológiai kutatások tervezése és lebonyolítása (társadalmi adatok gyűjtése, feldolgozása és elemzése) szervezetekben és közösségekben; kulturális kutatások, piackutatások stb. - Társadalmi adatrendszerek kezelése; - Társadalmi problémák diagnosztizálása; közpolitikák és szociálpolitikai intézkedések elemzése, alkalmazása és értékelése; - Társadalmi problémák és konfliktusok azonosítása, elemzése (magyarázata) és megoldása szervezetekben és közösségekben; - Pályaorientációs és társadalmi beilleszkedést segítő tanácsadás; - A társadalmi kommunikáció elemzése.
Transzverzális kompetenciák	- A szorgalmas, hatékony, pontos munkavégzésre irányuló stratégiák alkalmazása, valamint a személyes felelősségvállalás az eredményekért, a szakmai etikai kódex elveinek, normáinak és értékeinek alapján; - A csoportos kapcsolattartás technikáinak alkalmazása, empátikus interperszonális kommunikációs képességek és a csapatmunkában megkívánt szerepek vállalása; - Az információforrások és a szakmai képzést támogató kommunikációs eszközök (internetes portálok, szakterületi szoftveralkalmazások, adatbázisok, online kurzusok stb.) hatékony használata román nyelven és egy nemzetközi forgalomban lévő idegen nyelven egyaránt; - Egy nemzetközi forgalomban lévő idegen nyelv használata a szakirodalom tanulmányozásához, tudományos szövegek megírásához és a kutatási eredmények nemzetközi közönség előtti bemutatásához.

6.2. Tanulási eredmények

Ismeretek	C1. A hallgató/végzett hallgató ismeri, megfogalmazza és leírja azokat a fogalmakat, elméleteket és paradigmákat, amelyeket a társadalomkutatás során alkalmaznak az egyének, csoportok, szervezetek, intézmények, társadalmi kategóriák és közösségek szintjén, valamint elemzi ezek közötti kapcsolatokat és az alkalmazott módszertanokat a társadalmi struktúrák, folyamatok és dinamikák vizsgálatában. C2. A hallgató/végzett hallgató meghatározza, osztályozza és kiválasztja azokat a módszereket, technikákat és eljárásokat, amelyeket a társadalmi problémák kutatására és megoldására használnak.
-----------	--

¹ Választhat kompetenciák vagy tanulási eredmények között, illetve választhatja mindkettőt is. Amennyiben csak az egyik lehetőséget választja, a másik lehetőséget el kell távolítani a táblázatból, és a kiválasztott lehetőség a 6. számot kapja.

Képességek	A1. A hallgató/végzett hallgató speciális szoftveralkalmazásokat és programokat használ a társadalmi, gazdasági és kulturális mutatókat tartalmazó adatbázisok kezelésére és az ezekhez kapcsolódó problémák megoldására. A2. A hallgató/végzett hallgató képes azonosítani a társadalmi jelenségek kutatásához és az empirikus adatok gyűjtéséhez szükséges megfelelő módszereket, technikákat, eljárásokat és eszközöket.
Felelősség és önállóság	R1. A hallgató/végzett hallgató képes társadalmi diagnózisokat készíteni és értelmezni az egyéneket, csoportokat, közösségeket vagy szervezeteket érintő társadalmi problémák vonatkozásában. R2. A hallgató/végzett hallgató képes társadalmi, gazdasági és kulturális mutatókból felépített adatbázisokat kezelni speciális szoftveres eljárások és alkalmazások segítségével.

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	A hallgatók bevezetése a településszociológia főbb problematikáiba
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	Bevezetés a hazai és nemzetközi vidékszociológia fontosabb témáiba. A hazai vidék szempontjából releváns témák minél mélyebb megértése (vidéki közösségek modernizációja, falusi gazdaság, a vidéki intézmények fejlődéstörténete, a vidéki közösségek rétegződése, urbanizáció és szuburbanizáció hatása a vidékre, vidéki társadalmi problémák).

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
A vidékszociológia tárgya, definíciója. A vidék és kutatása 20. században	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
2. A vidéki térségek társadalmi gazdasági folyamatai Európában.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
3. Községek és hálózatok a vidéki térségekben.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
4. Intézmények, centralizációs és decentralizációs folyamatok.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
5. A romániai vidéki társadalom a feudális és a két világháború közötti korszakban.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
6. Vidéki társadalomtörténet a szocialista és poszt szocialista periódusban.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
7. A vidéki társadalom történeti rétegződési rendszerei.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
8. A paraszti termeléstől az agrobizniszig. Az agártermelés történeti változásai és elméleti modelljei.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
9. Az élelmiszertermelés típusai: a konvencionális, a GMO és az organikus mezőgazdaság.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
10. Élelmiszeripar és élelmezési rezsimek. Rövid és hosszú élelmiszerláncok.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
11. Természeti erőforrások és társadalom. Az erdőgazdálkodás intézményi keretei.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	

12. A vidékfejlesztés alapjai. Kialakulásának története és alapfogalmai.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
13. Kulturális erőforrások a vidékfejlesztésben.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	
14. A félév során tárgyalt témák összefoglaló áttekintése.	Előadás, interaktív módszerekkel kombinálva	

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

Buttel, Frederick H (2001) - Some Reflections on Late Twentieth Century Agrarian Political Economy. Sociologia Ruralis, Vol. 41 (2) p. 165-181

Gusti, D. (1976) A monografikus módszer alapjai. In: Gusti, Dimitrie (1976) A szociológiai monográfia. Kriterion Könyvkiadó, Bukarest.

Mendras, Henri (1982) Módszer a nyugati parasztság elemzésére. Szociológia 1. sz. 1-22.

Pahl, R.E. (1968) The Rural-Urban Continuum. In: Pahl (szerk.) Readings in Urban Sociology. Oxford, Pergamon Press.
Flynn, A. - Lowe, Ph. (1994) Local politics and rural restructuring. The case of the contested countryside. In: Symes, D. - Jansen, J. (eds.) Agricultural restructuring and rural change in Europe. Agricultural University, Wageningen, 1994
Brown D - Schafft K (2011) Understanding community in rural society. In: Brown D - Schafft K (2011) Rural people and communities in the 21st century: resilience and transformation. Polity Press, Cambridge

Wilkinson, Kenneth (1986) In search of the community in the changing countryside. Rural Sociology 51 (1) 1986 pp. 1-17

Kiss Dénes (2007) A falusi közigazgatás intézmény-története. In: Faluszociológiai jegyzet.

Egyed Ákos (1981) Adatok az erdélyi falu tipológiájához 1848 előtt. In: E.Á. Falu, város, civilizáció. Kriterion, Bukarest.

Egyed Ákos (1981) Változás és hagyomány Erdély gazdasági és társadalmi szerkezetében a kapitalizmusban. (A falu társadalma, 226-246.o) In: E.Á. Falu, város, civilizáció. Ed. Kriterion, Buc.

Erdei Ferenc (1970) A falu társadalma. In: Erdei F, A magyar falu. Akadémiai Kiadó Bp. (145-154. o.)

Sandu, Dumitru - Romania rural-neagricola azi.. Sociologia Romaneasca, 2005 / 4

Kiss Dénes (2007) Gazdálkodási rendszerek az európai mezőgazdaság történetében. In: Faluszociológia jegyzet

Jan Douwe van der Ploeg (2008) The New Peasantries. Struggles for Autonomy and Sustainability in an Era of Empire and Globalization. Earthscan, London. I. fejezet: Setting the Scene - 1-16 o.

Megyesi Boldizsár (2016) Driving forces of institutionalization: the spread of organic farming in Romania (kézirat)

Renting, Henk (2003) Understanding alternative food networks: exploring the role of short food supply chains in rural development. *Environment and Planning* 2003 (35) 393

Kiss Dénes (2007) Erdőgazdálkodás: a székely közbirtokosság története. Faluszociológia jegyzet.

Murdoch, J. (2000) Networks: A New Paradigm of Rural Development in: *Journal of Rural Studies*

Opcionális könyvészet:

Aluas, Ion (2004) Gondolatok a faluszociológiáról. WEB, 2004 / 2

Borsos Endre - György István (1999) Gencs: egy erdélyi falu a parasztosodás útján. In: Borsos-Csíste-Letenyei: Rendszerváltozás után. Falusi sorsfordulók a kárpát medencében. Számalk Kiadó, Budapest, 1999

Kiss, D. (2005). Erdélyi reflexiók az új magyar falu kapcsán. *Erdélyi Társadalom*, 3(2), 43.

Morgan, K. - Marsden, T. - Murdoch, J. (2006) Worlds of Food. Place, Power, and Provenance in the Food Chain. Oxford University Press. 7-26. o.

Simona Nicolae(2005) Padurea si economia informala intr-o comuna din Apuseni. In: Chelcea, L. - Mateescu. O. (szerk.) Economia informala in Romania. Piețe, practici sociale și transformări ale statului după 1989.

8.2 Szeminárium / Labor	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
1. Szervezési kérdések. A szemináriumok tartalmának bemutatása, a bibliográfiai források ismertetése, a hallgatók feladatainak megbeszélése.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
2. A román faluszociológia alapjai: a Gusti iskola	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
3. Központosítási és decentralizálási tendenciák a vidéki intézményrendszerben	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
4. Közösség és vidékfejlesztés kapcsolata	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
5. A helyi közösség és az oktatási rendszer	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
6. A vidék társadalomtörténete egy esettanulmány tükrében.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
7. A vidéki szegénység	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
8. Vidék és város viszonya: ingázás és társadalmi rétegződés	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
9. Az európai vidék átalakulása a 20. Században	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
10. Gazdasági és társadalmi változások Romániai vidéki térségeiben	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
11. A romániai vidéki társadalom rétegződése. Kvalitatív és kvantitatív elemzések, mikro és makro-perspektívák.	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
12. Az agrárszféra szereplői Romániában	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
13. Helyi termékek és rövid ellátási láncok	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	
14. A falusi turizmus. Agroturizmus, ökoturizmus, faluturizmus	Heurisztikus beszélgetés, kiscsoportos munka	

Könyvészet

Kötelező könyvészet:

Kékesi Márk Zoltán (2007) Dimitrie Gusti és a bukaresti monografikus szociológiai iskola. Kultúra és közösség, 2007/2-3.

Kiss Dénes (2006) Rendszerváltás utáni változások a romániai falusi oktatási intézményekben. Regio, 2006 / 1 (74-101.o.)

Bálint Blanka – Biró A. Zoltán (2004) HelyzetképMezőmadarasról. In: Székelyföldi mozaik. Térségi szociológiai tanulmányok.ProPrint Könyvkiadó, Csíkszereda, p. 97-148.

Vajda András (2011) Egy sáromberki néptanító biográfiája. In: Keszeg Vilmos (szerk.) Iskola és oktatás Erdélyben. EME, Kv. 2011.

Borsos Endre – György István (1999) Gencs: egy erdélyi falu a parasztosodás útján. In: Borsos-Csíste-Letenyei: Rendszerváltozás után. Falusi sorsfordulók a kárpát medencében. Számalk Kiadó, Budapest, 1999

Oláh Sándor (2001) Csendes csatatér. Kollektivizálás és túlélési stratégiák a két Homoród mentén (1949-1962). Pro Print, Miercurea-Ciuc

Sandu, Dumitru (2005) Romania rural-neagricola azi. Sociologia Romaneasca 2005/4

Flynn, Andrew – Lowe, Ph. Local Politics and Rural Restructuring. The Case of the contested Countryside. In: Symes, D. – Jansen, J. (szerk.) Agricultural Restructuring and Rural Change in Europe. Agricultural University, Wageningen, 1994

Juhász Pál (2016) Farmok, technológiák, hálózatok, kooperációk - nemzetközi trendek a mezőgazdaságban. In: Kovács K. (szerk.) Földből élők. Polarizáció a magyar vidéken. Argumentum, Budapest.

Peti Lehel (2004) Tejpénz a bankkártyán. Reprivatizáció, dekollektivizálás és mezőgazdasági specializáció egy Kis-Küküllő menti agrártelepülésen. In: Szabó Á. Töhötöm (szerk.) Lenyomatok. Fiatal kutatók a népi kultúráról. KJNT, Cluj-Napoca, 2004.

Tovey, H. (1999). 'Messengers, Visionaries and Organobureaucrats': Dilemmas of Institutionalisation in the Irish Organic Farming Movement. *Irish Journal of Sociology*, 9(1), 31-59.

Kiss, M. (2016). Helyi termék mint továbblépés?. *Erdélyi Társadalom*, 14(1), 9-30.

Gábos Edit – Vendégszerzők és vendégfogadók. Hálóka turizmusban – Zetelaka esete. *Erdélyi Társadalom*, 2005/2

Géza, B. P., & Ambrus, M. (2021) A hiányzó láncszem-termelők és fogyasztók összekötésének dilemmái a rövid élelmiszerláncokban. *Fordulat*, 29.

Opcionális könyvészet:

Csurgó, B. (2013). *Vidéken lakni és vidéken élni: A városból vidékre költözők hatása a vidék átalakulására: a város környéki vidék*. Argumentum Kiadó; MTA TK Szociológiai Intézet.

Szabó Töhötöm. (2009). *Kooperáló közösségek: munkavégzés és kapcsolatok a falusi gazdálkodásban*. Mentor.

Kinda, I., & Peti, L. (2004). Szenesek. A tradicionális erdokiélés és a nyugati piacgazdaság között. Vállalkozói kultúrák Farkaslakán?. *Erdélyi Társadalom*, 2(2), 203

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

A tantárgy tartalma összhangban van a hazai és külföldi egyetemeken e tematikában tartott előadások témáival és felhasznált forrásaival.

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A tanult fogalmak elsajátításának mértéke, szisztematizáltsága és használata Logikai koherencia és érvelési készség A szakterminológia elsajátításának mértéke Attitűdbeli vetületek: az egyéni tanulás iránt mutatott érdeklődés	Írásbeli vizsga	60%
10.5 Szeminárium / Labor	A tanultak megértése és használata problémák megragadásában	Szemináriumi téma bemutatása	40%

		Aktív részvétel a szemináriumokon	
10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei			
- Az elsajátított fogalmak minimum 30%-nak a megfelelő ismerete, kontextusfüggő adekvát használata. - A másolás vagy különböző forrásokból való kompilálás (fel nem tüntetett forrásokból való használat, tartalmi összeállítás saját név alatt) maga után vonja a vizsgáról való kizárást, illetve a házi feladatok-referátumok semmisnek nyilvánítását. - A vizsga letételéhez a hallgatónak legalább 5 pontot kell szereznie a maximális 10 pontból.			

11. SDG ikonok (Fenntartható fejlődési célok/ Sustainable Development Goals)²

	A fenntartható fejlődés általános ikonja							

² Csak azokat az ikonokat tartsa meg, amelyek az *SDG-ikonoknak az egyetemi folyamatban* történő alkalmazására vonatkozó eljárás szerint illeszkednek az adott tantárgyhoz, és törölje a többit, beleértve a fenntartható fejlődés általános ikonját is – amennyiben nem alkalmazható. Ha egyik ikon sem illik a tantárgyra, törölje az összeset, és írja rá, hogy „Nem alkalmazható”.

**sociologie &
asistență socială**

Universitatea Babeș-Bolyai

B-dul 21 Dec. 1989 nr. 128
Cluj-Napoca 400604

+40-246-42.46.74
+40-264-41.99.58

secretariat.socasis@ubbcluj.ro
socasis.ubbcluj.ro

Kitöltés időpontja:
2025. 04. 28.

Előadás felelőse:
Dr. KISS Dénes-István

Szeminárium felelőse:
Dr. KISS Dénes-István

Az intézeti jóváhagyás dátuma:
2025. 05. 06

Intézetigazgató:
Dr. LÁSZLÓ Éva